

WEBINAR

Strafberekening,
uitvoering en
cumul van straffen

donderdag 20 januari 2022

10:00 - 12:00

incl. boek per post toegestuurd

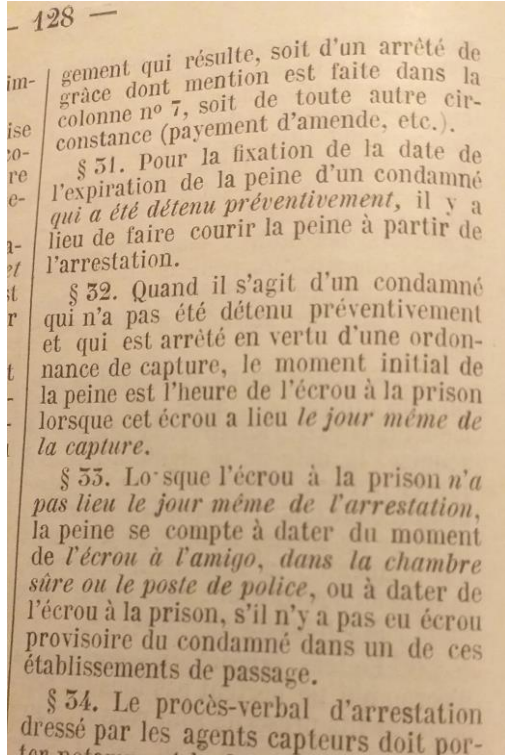
Gompel&Svacina Uitgevers

Context & stand van zaken

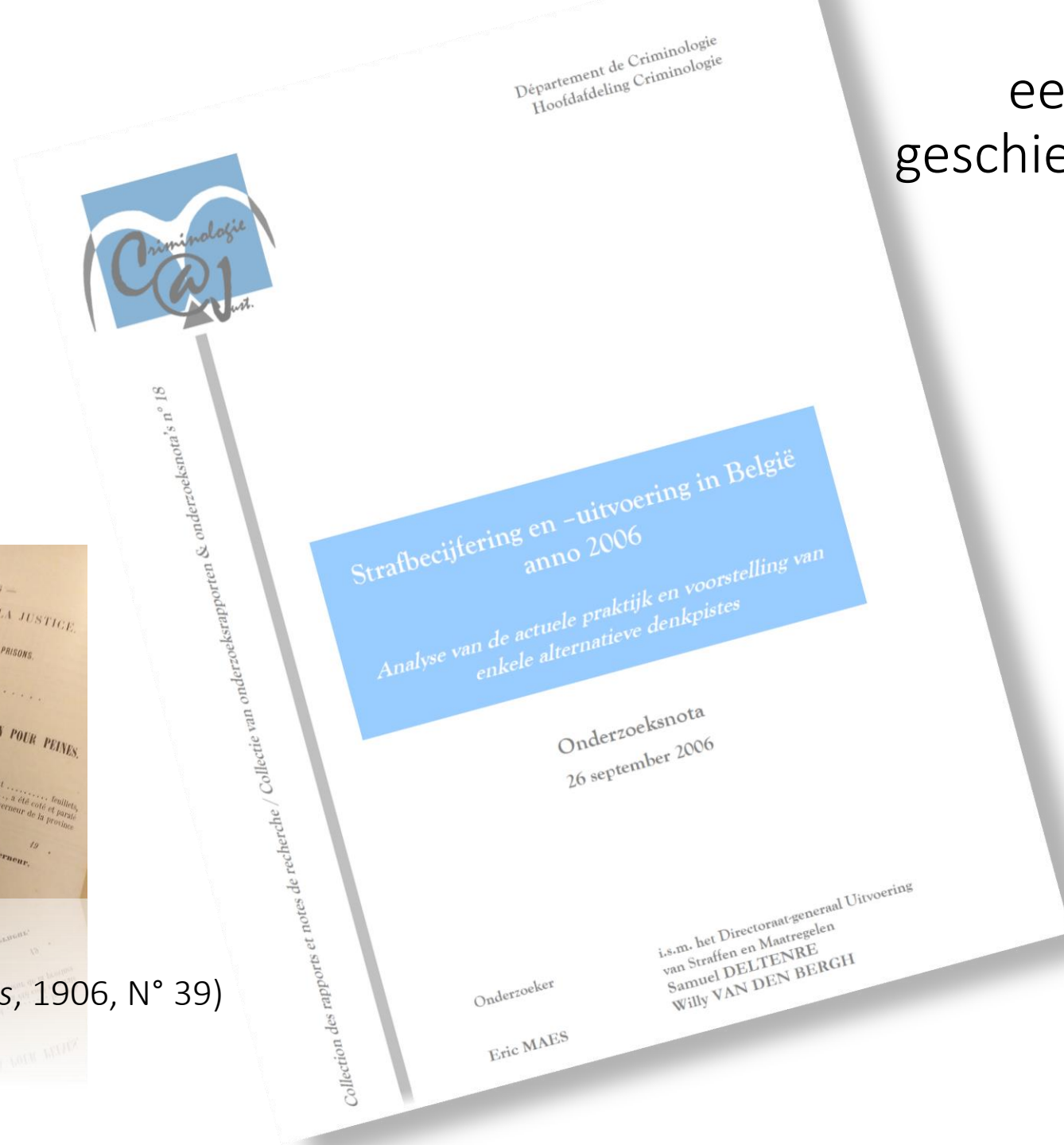
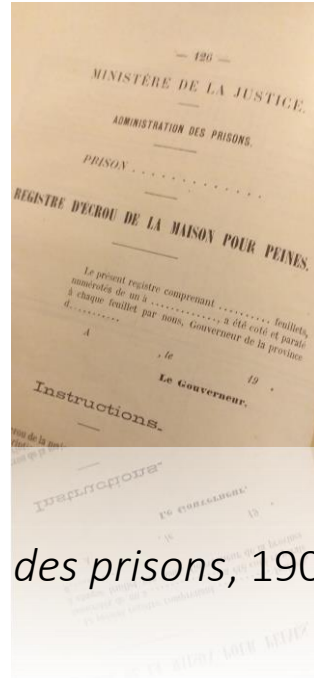
Eric Maes, NICC

een lange
geschiedenis...

2006

(Formules relatives au service des prisons, 1906, N° 39)

*De wetten betreffende de
strafuitvoeringsrechtbanken
en de externe rechtspositie van
veroordeelden:
Mayday, Mayday?*

FREDDY PIETERS*

3. GEEN SPOOR VAN STRAFBEREKENING

De ERV heeft van doen met de vrijheidsmomenten ‘extra muros’, en dus met het strafeinde. Maar ook voor de meeste SU-modaliteiten zijn tijdsvoorwaarden voor toelaatbaarheid gesteld. Nochtans is in de wet ERV niets terug te vinden over de strafberekening.

Art. 25 Swb stelt dat de duur van één dag correctionele gevangenisstraf² 24 uren bedraagt, en dat de duur van één maand 30 dagen is. Cassatie stelde in 1901 dat 1 jaar

² Art. 25 staat onder de titel: “Afdeling III. Correctionele gevangenisstraf”, en niet onder de bepalingen die gemeen zijn aan criminele, correctionele en politiestraffen.

HR
CS

HOGE RAAD VOOR DE JUSTITIE

Colloquium

"De strafuitvoering : quo vadis ?"

Een jaar werking van
de strafuitvoeringsrechtbanken

Brussel, 16 mei 2008
Programma

ZATERDAG 17 EN ZONDAG 18 MEI 2008 ••

WWW.GVA.BE

GAZET VAN ANTWERPEN

METROPOOL

WILRIJK
Blz. 26

Rattenplaag aan
appartementen Krijgslaan

TREINSTAKING
Blz. 2

Dinsdag drukste
filedag van het jaar

1 man weet hoe celstraf wordt berekend

Gevangenen mogelijk
te vroeg vrijgelaten

Blz. 11 Justitie heeft maar één persoon in dienst die het computerprogramma om de straf van veroordeelden correct te berekenen onder de knie heeft. Bovendien verandert de minister van Justitie soms op eigen houtje die berekeningswijze. En dat is ongrondwettelijk, zo blijkt. Volgens strafuitvoeringsrechter Freddy Pieters zijn er wellicht meerdere onterechte vrijlatingen geweest.

Het is soms erg moeilijk om de straf tijd die een veelpleger moet uitzitten te bepalen. De wetgeving op recidive is zeer ingewikkeld en voor interpretatie vatbaar. De computer berekent die straf tijd. Soms zijn meerdere interpretaties mogelijk, en die kunnen een verschil van jaren geven. De gevangenisdirecties kunnen dan slechts bij één man terecht: een 55-jarige computerspecialist. Hij weet als enige hoe het berekeningsprogramma werkt en welke interpretatie geldt. Hij kan dus als enige de juiste straf tijd bepalen. Bijkomend probleem is dat de minister van Justitie de interpretatie van de berekeningswijze soms zelf wijzigt. Zo leidde volgens strafuitvoeringsrechter Freddy Pieters een foute rondzendbrief van voormalig justitieminister Onkelinx vermoedelijk tot meerdere vrijlatingen, die onterecht waren nadat zij de interpretatie van de berekeningswijze had veranderd. Pieters wil dat het parlement beslist hoe de straf tijd moet worden berekend. JDW

Droger na de middag
10° 18°
Blz. 58

DAGBLAD NR. 115 • PRIJS: België € 1,20
Luxemburg € 1,00 • Nederland € 1,50 • Italië € 2,00
Oostenrijk € 2,00 • Zwitserland € 2,00 • Frankrijk € 2,00
Spanje Nederland € 2,00 • Spanje Nederland € 2,50
Turkije YTL 4,00 - TRY 4,000,000

Foto's REUTERS, BELGA,
DPA, VERTOMMEN,
Bert HULSELMAANS
en Hilde VAN GERT

VANDAAG IN UW WEEKENDKRANT

EXCLUSIEF UIT CHINA
"Hoe kan ik slapen
als mijn kind onder
het puin ligt?" 20

SHOPPEN IN
NEDERLAND
Volle kar 25 euro
goedkoper 6

ZERTY
Prof Cassiman
wordt 65
"Ik ben
geen genie"

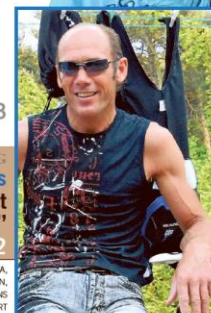

MAGAZINE
Peter Van Asbroeck
"Ik heb meer rust
dan vroeger"

NEEMT SOLIED
IN BEKERFINALE
AFSCHEID IN
SCHOONHEID?
"Ik heb
geen idolen" 38

EX ZEGERONING
Ludo Giesberts
"Ik heb geflirt
met de dood" 12

ExtraFilm.be

30 FOTO'S VOOR €1*

Actiecode: 30PRINTS

* Aanbod geldig voor 1 bestelling v/n nieuwe klant t/m 30/06/2008 voor digitale foto's 10x13cm t/m 11x17cm. Vanaf 31e foto 9 cent per foto. Verzendkosten inbegrepen. Niet cumuleerbaar.

... 2008

"Komen criminelen te vroeg vrij?"

Over suggestieve vragen en de zoektocht naar genuanceerde antwoorden in verband met de tijdsvoorwaarden voor voorwaardelijke invrijheidstelling¹

Eric Maes *

In de recente beleidsverklaring van de nieuwe minister van Justitie Jo Vandeuren wordt voorgesteld om de rechter ten gronde meer inspraak te verlenen op het vlak van de voorwaardelijke invrijheidstelling (verder afgekort als VI).² Daarmee voegt de nieuwbakken minister een volgend hoofdstuk toe aan het debat over de voorwaardelijke invrijheidstelling. De discussie over VI wordt overigens zowat bij elke regeringsonderhandeling gevoerd.

gevolgd. Ernstige incidenten met gedetineerden die voorwaardelijk in vrijheid zijn gesteld, kunnen bovendien op heel wat publieke (media-)aandacht rekenen. Dat de gebeurlijke invrijheidstelling van bepaalde veroordeelden soms bij slachtoffers de emoties hoog doet oplaaen, hoeft ook niet te verwonderen.

1. Krachtlijnen binnen het VI-debat en recente wetgevende hervormingen

Kennelijk wordt aan de VI een grote symboolwaarde toegekend. De aandacht voor de VI staat echter niet in

Wanneer de VI in het middelpunt van de politieke en media-aandacht komt te staan, draait de discussie vaak

van de strafbejfering en de methode waarop straffen worden uitgevoerd (in geval van cumulatie van veroordelingen). Het gaat hier dan niet alleen over de manier waarop de datum van toelaatbaarheid (voor VI en andere modaliteiten) wordt berekend. Dat op zich is al een vrij complex gegeven, waarbij soms ook interpretatieproblemen opduiken.⁴⁵ Tot nog toe is deze materie bijna uitsluitend via ministeriële omzendbrief geregeld.

Daarnaast rijst ook nog de vraag naar de wijze waarop gevangenisstraffen moeten worden uitgevoerd wanneer er verschillende veroordelingen in het spel zijn. Gebaseerd op een jarenlange administratieve praxis worden vandaag de dag vrijheidsberovende straffen die in uitvoering worden gebracht, simultaan en verhoudingsgewijs uitgevoerd. Anders gesteld: in geval van cumulatie van meerdere gevangenisstraffen worden tijdens de detentie elke dag delen van verschillende veroordelingen uitgevoerd. In België verloopt de strafuitvoering dus niet volgens een strikt chronologisch stramen. Dit gegeven maakt het dan ook mogelijk dat nu soms nog altijd straffen worden uitgevoerd die dateren uit de tijd van de Expo! Zo waren eind juni

dat kader moet niet alleen de eigenlijke strafberekingsmethode verder uitgeklaard worden, bij voorkeur dienen we ook te evolueren naar een strafuitvoering volgens een chronologisch principe.

Ter illustratie: simultane vs. chronologische uitvoering van straffen

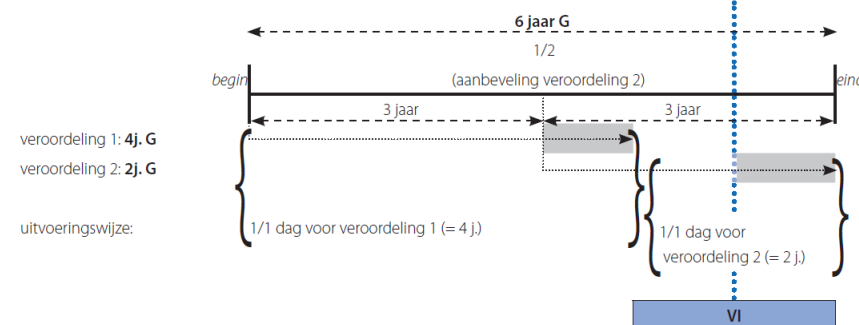
In het voorbeeld dat hier verder is uitgewerkt en in onderstaand schema wordt gevisualiseerd, is uitgegaan van de hypothese dat twee veroordelingen worden uitgevoerd: een eerste veroordeling tot vier jaar gevangenisstraf, en een tweede veroordeling tot twee jaar gevangenisstraf. De eerste veroordeling wordt uitgevoerd vanaf het begin van de opsluiting, terwijl de uitvoering van de tweede veroordeling wordt aanbevolen nadat reeds drie jaar van de eerste veroordeling is uitgezeten. Er is in dit voorbeeld eveneens verondersteld dat een voorwaardelijke invrijheidstelling zou worden toegekend nadat 5/6 van het straftotaal (van 6 jaar) is ondergaan.

... 2008

scenario 1: simultane uitvoering pro rata van het respectievelijke relatief aandeel in het (resterende) straftotaal

scenario 2: chronologische uitvoering van in uitvoering gebrachte straffen

Resultaat:

volgens scenario 1: geen enkele van de twee straffen is volledig uitgevoerd vóór VI, wel partieel

volgens scenario 2: veroordeling 1 (4j.) is volledig uitgevoerd vóór VI, met als verdere implicaties:

1) VI-proeftijd bedraagt 2 jaar i.p.v. 5 jaar (enkel strafrestant van veroordeling 2 is o.i. van belang)

2) bij VI-herroeping (zonder nieuwe veroordeling) zal een volgende invrijheidstelling verkregen worden via VLV (< 3 j.)

schema: vergelijking van de impact van VI op de verdere strafuitvoering naargelang simultane (pro rata) dan wel chronologische uitvoering van straffen

Politique pénale et d'exécution des peines

APERÇU & DÉVELOPPEMENT

2. CALCUL DE LA PEINE

2.1. Vers un régime légal de calcul de la peine

Réfléchir à la fixation de la peine et à la connexion avec la phase d'exécution de la peine lors de la fixation de celle-ci implique aussi qu'il faut avoir réfléchi à un régime légal de calcul de la peine.

Le calcul de la peine est toujours jusqu'à présent un élément de la gestion

18 Politique pénale et d'exécution des peines: Aperçu & développement

PROPOSITION

Le problème du calcul de la peine est l'objet du débat au sujet de la fixation de la peine et doit aussi être pris en considération par la future commission d'évaluation de la fixation de la peine.

De toute évidence, la direction générale des établissements pénitentiaires sera impliquée dans ces travaux.

(De Clerck, S., 2010)

Note

Le calcul de la date d'admissibilité à la libération conditionnelle : plus délicat qu'il n'y paraît !

(Beernaert, M.-A., in *RDPC*, 2015, p. 283-295)

LE CALCUL DE LA PEINE DANS L'EXÉCUTION DES PEINES PRIVATIVES DE LIBERTÉ : PLAIDOYER POUR UNE SIMPLIFICATION, UNE TRANSPARENCE ET UNE PLUS GRANDE COHÉRENCE*

Damien VANDERMEERSCH

Avocat général à la Cour de cassation

Professeur à l'Université de Louvain et à l'Université Saint-Louis de Bruxelles

(Vandermeersch, D., 2013, p. 479-496)

L'exécution des peines privatives de liberté est avant tout tributaire de leur longueur mais aussi de la détermination de la date « pivot » d'admissibilité à la libération conditionnelle. Jusqu'à présent, le calcul de la peine se caractérise par une complexité et une opacité, où seuls quelques initiés y retrouvent leur chemin.

DE SPRONG NAAR HET RECHT VOOR MORGEN

HERCODIFICATIE VAN DE BASISWETGEVING

Koen Geens
Minister van Justitie

Hoofdstuk 3. Nieuw Wetboek van strafuitvoering

(Regeerakkoord, 136-139)

Advies: Tom Vander Beken

Kabinet: Yves Van Den Berge, Nele Staessens en Rudy Van de Voorde

3.1 Inleiding

44. België heeft geen traditie van een Wetboek van strafuitvoering. Het strafuitvoeringsrecht was lange tijd gekenmerkt door een zeer verspreide en incoherente regeling en door een gebrek aan formele wettelijke regeling. De laatste tien jaar is daarin gelukkig al enige verandering gekomen.

45. Zo was de Basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van gedetineerden, de zogenaamde Wet Dupont genoemd naar zijn bezieler Lieven DUPONT, een echte mijlpaal. Deze wet regelt de organisatie van de gevangenissen en de interne rechtspositie van gedetineerden. De interne rechtspositie heeft betrekking op de rechten en plichten van gedetineerden als "inwoner" van een penitentiaire inrichting, zoals de veiligheidsmaatregelen, de tucht, de contacten met de buitenwereld, de gezondheidszorg, de arbeid, de levensbeschouwing, het beklagrecht e.d.

46. Met betrekking tot de externe rechtspositie van veroordeelde gedetineerden werd pas echt vooruitgang geboekt met de Wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten. De externe rechtspositie betreft zowel de duur van de strafdetentie als de inhoudelijke regels en de procedure van de toekenning of weigering van een vervroegde invrijheidstelling en van andere modaliteiten van strafuitvoering zoals het elektronisch toezicht, de beperkte detentie, het penitentiair verlof, de uitgaansvergunning e.a. Voor de wet van 17 mei 2006 was enkel de voorwaardelijke invrijheidstelling wettelijk geregeld, eerst door de Wet van 31 mei 1898

... 2016

(Geens, K., 2016, p. 21)

47. De Wet van 17 mei 2006 heeft echter een groot nadeel. De regels voor de veroordeelden met een geheel aan straffen tot en met drie jaar, zijn in de praktijk onuitvoerbaar door te lange proceduretermijnen en door de verplichte tussenkomst van de strafuitvoeringsrechter voor nagenoeg iedere beslissing. Om die reden is de wet voor deze categorie van veroordeelden nooit in werking getreden. Bovendien bevat de wet geen regels voor de uitvoering van andere strafrechtelijke veroordelingen dan de vrijheidsstraffen.

48. Het nieuw Wetboek van strafuitvoering zal daarin verandering brengen. Vooreerst regelt het de externe rechtspositie van alle veroordeelde gedetineerden en voorziet het ook in de uitvoeringsregels van de niet-vrijheidsberovende straffen zoals onder meer de werkstraf, de

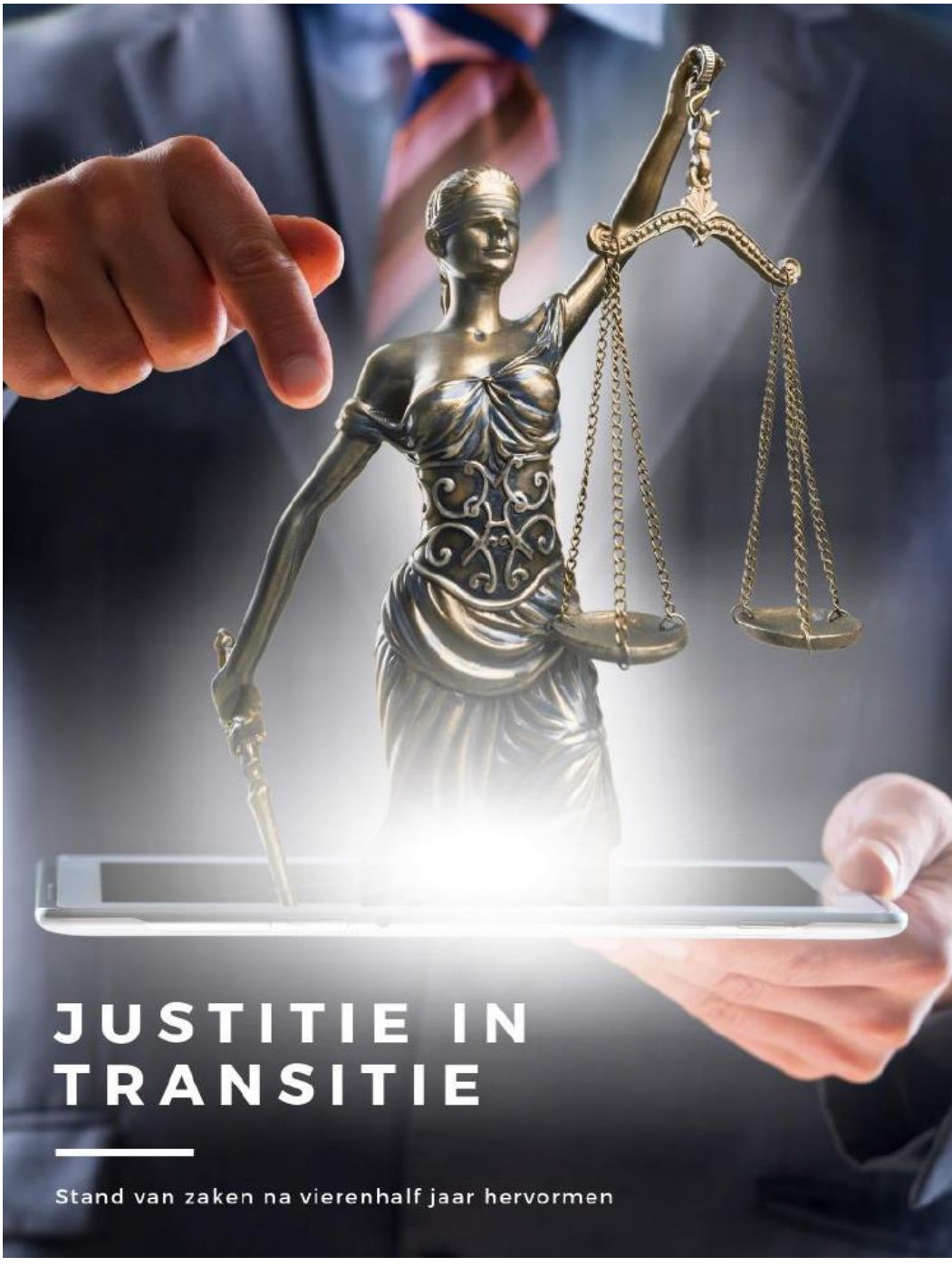
... 2019

2.3.2.3 Een nieuw Wetboek van Strafvuitvoering

Volledig in de lijn met het nieuwe Strafwetboek bepaalt het voorontwerp Wetboek van Strafvuitvoering de regels voor de uitvoering van alle straffen, gevangenisstraffen en de niet-vrijheidsberovende alternatieven. Ook dit project is klaar om in een volgende legislatuur aan het Parlement te worden voorgelegd. De principes zijn dat alle gevangenisstraffen worden uitgevoerd volgens de wet en niet langer volgens ministeriële richtlijnen en dat alleen de rechterlijke macht (de strafuitvoeringsrechter) bevoegd is om de beslissingen te nemen over voorwaardelijke invrijheidstellingen of over bijzondere modaliteiten van strafuitvoering zoals het elektronisch toezicht. De penitentiaire administratie blijft enkel bevoegd voor de toekenning van uitgaansvergunningen en penitentiaire verloven.

Wat betreft de niet-gevangenisstraffen, zoals onder andere de werkstraf, de probatiestraf, de straf onder elektronisch toezicht en het probatie-uitstel, voorziet het wetboek dat ook de strafuitvoeringsrechter zal bevoegd zijn voor de controle op het verloop van deze straffen.

(Geens, K., 2019, p. 31)

JUSTITIE IN TRANSITIE

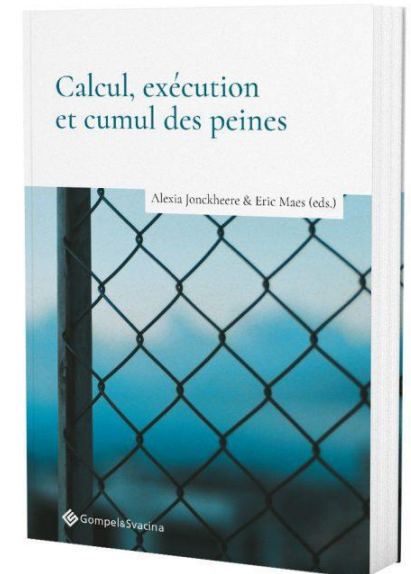
Stand van zaken na vierenhalf jaar hervormen

... 2022

- 2018-2021
- Samenwerking onderzoekers - praktijkactoren
- Verschillende sectoren ($\neq$ PC/SURB)
- Collectief verzamel-, denk- en schrijfwerk
- Diverse types straffen/maatregelen – 6 hoofdstukken
- Bijgewerkt tot eind zomer 2021

Wordt vervolgd...?

... vandaag

PROGRAMMA

10:00 Aanvang en situering

- Welkom en werkwijze webinar
Stephan Svacina, *uitgever*
- Visie vanuit het beleid
Mirella Dysers, *adviseur beleidscel federaal minister van justitie Vincent Van Quickenborne (o.v.)*
- Context en stand van zaken
Eric Maes, *Senior onderzoeker, werkleider, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie (NICC)*

10:20 Thema 1: Gevangenisstraf en elektronisch toezicht

- Algemene krachtlijnen en praktijkcasus
Eric Maes
- Reactie uit het werkveld
Willy Van Den Bergh, *Gewezen diensthoofd Administratief Beheer en Sidis & adviseur-generaal gevangenisdirecteur DGEPI*
- Stellingen en discussie met de deelnemers

11:05 Pauze

11:15 Thema 2: Werkstraf – probatie – internering

- Algemene krachtlijnen en praktijkcasus
Tamara Küpper, *Directeur, Beleids- en Terreinondersteuning, Afdeling Justitiehuisen, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gez Vlaamse overheid*
- Reactie uit het werkveld
Veronique Rogiest, *Substituut-procureur des Konings, arrondissementeel chef strafuitvoering & substituut-procureur des Konings, gespecialiseerd in strafuitvoeringszaken, ressortelijk verantwoordelijke, Antwerpen*
- Stellingen en discussie met de deelnemers

12:00 Einde